

Advies nr. 66/2017 van 22 november 2017

Betreft: Artikelen 239 tot en met 276 van het Wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake economische relance, versterking van de sociale cohesie, strijd tegen de fiscale fraude en modernisering van de invorderingsprocedures (CO-A-2017-068)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna "de Commissie");

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van de Minister van Financiën ontvangen op 19 oktober 2017 zoals vervangen door een verzoek om advies ontvangen op 6 november 2017;

Gelet op het verslag van dhr. Van Der Kelen;

Brengt op 22 november 2017 het volgend advies uit:

I. VOORAFGAANDE OPMERKING

De Commissie vestigt er de aandacht op dat er recent nieuwe Europese regelgeving inzake de bescherming persoonsgegevens werd uitgevaardigd: de algemene Verordening betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en de Richtlijn voor Politie en Justitie. Deze teksten verschenen in het Europese Publicatieblad van 4 mei 2016^[1].

De verordening, meestal AVG (algemene verordening gegevensbescherming) genaamd, is van kracht geworden twintig dagen na publicatie, nl. op 24 mei 2016 en wordt, twee jaar later, automatisch van toepassing: 25 mei 2018. De richtlijn voor politie en justitie moet via nationale wetgeving omgezet worden tegen uiterlijk 6 mei 2018.

Voor de Verordening betekent dit dat vanaf 24 mei 2016, en gedurende de termijn van twee jaar voor de tenuitvoerlegging, op de lidstaten enerzijds een positieve verplichting rust om alle nodige uitvoeringsbepalingen te nemen en anderzijds ook een negatieve verplichting, de zogenaamde “onthoudingsplicht”. Laatstgenoemde plicht houdt in dat er geen nationale wetgeving mag worden uitgevaardigd die het door de Verordening beoogde resultaat ernstig in gevaar zou brengen. Ook voor de Richtlijn gelden gelijkaardige principes.

Het verdient dan ook aanbeveling om desgevallend nu reeds op deze teksten te anticiperen. En het is in de eerste plaats aan de adviesaanvrager(s) om hier rekening mee te houden in zijn (hun) voorstellen of ontwerpen. De Commissie heeft in onderhavig advies, in de mate van het mogelijke en onder voorbehoud van mogelijke bijkomende toekomstige standpunten, alvast gewaakt over de hoger geschetste negatieve verplichting.

II. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. Op 19 oktober 2017 ontving de Commissie een vraag om advies ter verlenen over de artikelen 171 tot en met 209 van het ontwerp van Programmawet, die het Hoofdstuk IX uitmaken van dit

^[1] Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)*.

Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad*.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=OJ:L:2016:119:TOC>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2016%3A119%3ATOC>

ontwerp van Programmawet en die betrekking hebben op de wijziging van de wet van 21 februari 2003¹ tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën.

2. Op 6 november 2017 ontving de Commissie vervolgens een vraag om advies over dezelfde artikelen, nu opgenomen in de artikelen 239 tot en met 276 van het wetsontwerp *houdende diverse bepalingen inzake economische relance, versterking van de sociale cohesie, strijd tegen de fiscale fraude en modernisering van de invorderingsprocedures* (hierna het "ontwerp"). Deze artikelen hebben dus eveneens betrekking op de wijziging van de wet van 21 februari 2003 *tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën*.
3. De overige aspecten betreffende het UBO-register² (artikelen 222 tot en met 224) en betreffende de fiscale fraude maken niet het voorwerp uit van de vraag om advies en worden derhalve niet behandeld. Deze aspecten worden wel behandeld in een apart advies dat de Commissie eveneens verleent op dezelfde datum als dit advies.

III. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

4. De artikelen 239 tot en met 276 van het ontwerp betreffen in hoofdzaak technische wijzigingen op procedurele bepalingen van de wet van 21 februari 2003 die geen directe inmenging in de persoonlijke levenssfeer en/of een verwerking van persoonsgegevens vormen. De Commissie onderzoekt hierna dan ook enkel deze aspecten die in dat opzicht een bijzonder risico vormen.

a) **Verwerking van het RR/INSZ nummer tot identificatie van de onderhoudsplichtige en medeschuldenaar**

5. Artikel 239 van het ontwerp voert een definitie in van het identificatienummer van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (hierna "de KSZ") (nieuw artikel 2, 5° van de wet van 21 februari 2003). In het artikel 259 van het Ontwerp betreffende het uitvoerend beslag onder derden wordt gesteld dat *"de beslagen onderhoudsplichtige of de beslagen medeschuldenaar (wordt) geïdentificeerd ofwel door het identificatienummer van het Rijksregister, of, bij gebrek daaraan, het identificatienummer van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid"* (nieuw artikel 20, §§ 2 en 5 *in fine* van de wet van 21 februari 2003). In dezelfde bepaling wordt hieraan toegevoegd dat het nummer *"als enig doel (heeft) om de in deze paragraaf vermelde bepalingen uit te voeren"*, dit wil zeggen de identificatie van de beslagene (onderhoudsplichtige of medeschuldenaar).

¹ Hierna "de wet van 21 februari 2003"

² Register van de uiteindelijke begunstigden.

6. De Commissie wijst op het gegeven dat het gebruik van het identificatienummer van de KSZ vrij is voor de betrokken administratie (artikel 8, § 2 van de wet van 15 januari 1990³). Artikel 4, § 2 van dezelfde wet voegt hieraan toe dat in de registers van de KSZ "*worden ingeschreven de natuurlijke personen die niet zijn ingeschreven in het Rijksregister of van wie niet alle nodige identificatiegegevens systematisch worden bijgewerkt in het Rijksregister, voor zover hun identificatie vereist is voor de toepassing van de sociale zekerheid, voor het uitvoeren van de opdrachten die door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie zijn toegewezen aan een Belgische openbare overheid of voor het vervullen van de taken van algemeen belang die door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie zijn toevertrouwd aan een natuurlijke persoon of aan een openbare of private instelling van Belgisch recht.*" Anderzijds is het gebruik van het Rijksregisternummer niet vrij.
7. In de mate dat het Rijksregisternummer ter kennis wordt gebracht aan derden (medeschuldenaar of instantie waar het derdenbeslag wordt gelegd) en het gebruik van het Rijksregisternummer in hoofde van deze derde⁴ niet is gemachtigd, is dit problematisch. Immers in zoverre deze derde niet is gemachtigd om het Rijksregisternummer te gebruiken (en dus ook niet over het Rijksregisternummer beschikt) lijkt het noch nuttig noch proportioneel dit nummer mee te delen aan dergelijke personen.
8. De Commissie stelt vast dat het Rijksregisternummer en het identificatienummer van de KSZ, unieke nummers zijn die, in combinatie met de naam, de voornaam en de woonplaats, toelaten een persoon met grote nauwkeurigheid te identificeren. Verwarring of misverstanden die zich kunnen voordoen ingevolge homonymie of schrijffouten in de naam worden aldus vermeden. Gelet op de beoogde doeleinden en de gevolgen die dit mogelijk kan hebben voor de betrokkene, is het belangrijk dat er met betrekking tot de identiteit van de persoon niet de minste fout wordt begaan.
9. De Commissie is derhalve van oordeel dat het verwerken van het Rijksregisternummer en van het identificatienummer van de KSZ in de context van de voormelde artikelen van het ontwerp proportioneel is doch wat betreft het Rijksregisternummer uitsluitend ten aanzien van derden gemachtigd tot het gebruik ervan.

³ Wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid.

⁴ Indien beslag bij werkgevers wordt gevestigd, kan worden gewezen op het koninklijk besluit van 5 december 1986 tot regeling van het gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen door de instellingen van openbaar nut die onder het Ministerie van Sociale Voorzorg ressorteren. Zie tevens Omzendbrief van 8 december 1989 inzake verplicht gebruik, vanaf 1 januari 1990, van het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen, alleen als identificatiemiddel, bij de administratieve betrekkingen die nodig zijn voor de toepassing van de sociale zekerheid der werknemers.

b) Gebruik van informaticatechnieken door de ontvanger⁵ en de beslagene

10. Artikel 259 van het ontwerp verwijst naar het gebruik van informaticatechnieken voor de kennisgeving van het beslag (nieuw artikel 20, § 2, van de wet van 21 februari 2003), de verklaring van de derde-beslagene van de sommen of zaken die het voorwerp zijn van het beslag en de overlegging van een afschrift van aanzegging van het beslag (nieuw artikel 20, § 5, van de wet van 21 februari 2003).
11. De Commissie wijst in dat verband op de nood om de nodige waarborgen inzake beveiliging en toegang en gebruikersbeheer te voorzien. Deze werden reeds toegelicht in eerdere referentiemaatregelen⁶ en aanbevelingen⁷.

c) Onderzoeksbevoegdheid van de Dienst voor alimentatievorderingen

12. De artikelen 264 (dat artikel 22 van de wet van 21 februari 2003 vervangt), 265 en 266 van het ontwerp voorzien in een hernieuwde regeling voor de onderzoeksbevoegdheid in hoofde van de Dienst voor alimentatievorderingen.
13. Gezien zij een inmenging in de persoonlijke levenssfeer uitmaken, dienen de betreffende bepalingen te beantwoorden aan de vereiste van de artikelen 8 EVRM en 22 Grondwet. Deze laatste bepaling waarborgt elke burger dat enkel krachtens een wettelijke bepaling, en onder de daarin bepaalde voorwaarden, inbreuk kan worden gepleegd op de eerbiediging van zijn privé-leven, zodat eenieder te allen tijde kan weten onder welke voorwaarden en in welke omstandigheden de overheden zich zouden kunnen inmengen in dat recht.
14. De Commissie stelt vast dat de betreffende artikelen van het ontwerp precies zijn op het gebied van de vraag wie informatie kan vragen bij welke dienst. Het ontwerp vermeldt immers de betrokkene, derde⁸ of de mogelijke geadresseerde diensten bij wie de bevoegdheid kan worden

⁵ Gedefinieerd in artikel 239 van het ontwerp als "*de rekenplichtige van de administratie van de FOD Financiën belast met de inning en de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen*".

⁶ Zie https://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/referentiemaatregelen_voor_de_beveiliging_van_elke_verwerking_van_persoonsgegevens_0.pdf.

⁷ Zie de aanbeveling nr. 01/2008 van 24 september 2008 *met betrekking tot het toegangs-en gebruikersbeheer*, gepubliceerd op https://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2008_0.pdf.

⁸ Artikel 266 van het ontwerp verwijst indirect naar beiden.

uitgeoefend⁹. Er worden ook een (gering aantal) inperkingen op de onderzoeksbevoegdheid¹⁰ voorzien.

15. Het ontwerp is evenwel vaag over **de informatie die concreet kan worden gevraagd**¹¹. Gelet op artikel 22 Grondwet zou het ontwerp minstens de (categorieën van de) op te vragen gegevens moeten bepalen¹².
16. **De modaliteiten**¹³ **van het verzoek** van de Dienst voor alimentatievorderingen zijn niet afdoende bepaald. De Commissie wenst dat de modaliteiten voor het uitoefenen van de onderzoeksbevoegdheid consistentier en exhaustiever worden geregeld. Indien het gaat om elektronische doorgiften van persoonsgegevens, dient rekening te worden gehouden met de regionale machtigingsvereisten bij de Vlaamse toezichtcommissie¹⁴, de Brusselse controlecommissie¹⁵ en de Commission Wallonie-Bruxelles de contrôle des échanges de données¹⁶. In geval van interne gegevensuitwisseling binnen de FOD Financiën (voorzien in artikel 265 van het ontwerp) **dient artikel 4 van de wet van 3 augustus 2012 houdende bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens door de Federale Overheidsdienst Financiën in het kader van zijn opdrachten, te worden toegepast**. Bij de toepassing van verzoeken aan de persoon vermeld in artikel 266 van het ontwerp dient de wetgever duidelijker de hoedanigheid van deze persoon te omschrijven, en de plicht tot motivering van het verzoek om mondelinge inlichtingen duidelijk te vermelden.

⁹ Artikel 264 van het ontwerp verwijst naar "De bestuursdiensten van de Staat, met inbegrip van de parketten en de griffies van de hoven en van alle rechtscolleges, de besturen van de Gemeenschappen, de Gewesten, de provincies, de agglomeraties, de federaties van gemeenten en de gemeenten evenals de openbare instellingen en inrichtingen". Artikel 265 van het ontwerp verwijst naar alle administraties van de FOD Financiën, en artikel 266 van het Ontwerp verwijst naar het centraal aanspreekpunt van de Nationale Bank.

¹⁰ Uitdrukkelijke toelating van het Openbaar Ministerie is vereist in geval van informatie in verband met gerechtelijke procedures.

¹¹ Artikelen 264 en 265 van het ontwerp verwijzen naar "alle in hun bezit zijnde toereikende, ter zake dienende en niet overmatige inlichtingen". Artikel 264 van het ontwerp verwijst ook naar "alle in hun bezit zijnde akten, stukken, registers en om het even welke bescheiden inzage te verlenen", en "de Dienst alle inlichtingen, afschriften of uittreksels te laten nemen, welke de Dienst voor alimentatievorderingen voor de invordering van de schuldvordering nodig acht".

¹² Zie randnummers 29 tem 33 van het advies nr. 45/2013 van de Commissie van 2 oktober 2013 betreffende het Waals landbouwwetboek, gepubliceerd op https://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/advies_45_2013.pdf en het randnummer 26 van het advies nr. 36/2011 van de Commissie van 21 december 2011 betreffende het voorontwerp van wet tot wijziging van artikel 322, § 3 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen en het voorontwerp van koninklijk besluit betreffende de werking van het centraal aanspreekpunt bedoeld in artikel 322, § 3 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen), gepubliceerd op https://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/advies_36_2011_0.pdf.

¹³ Enkel artikel 266 van het ontwerp vereist de tussenkomst van een ambtenaar met minimum de graad van adviseur-generaal.

¹⁴ Vlaams Decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, B.S. 29 oktober 2008.

¹⁵ Brusselse Ordonnantie van 8 mei 2014 betreffende de oprichting en organisatie van een gewestelijke dienstenintegrator, B.S. 6 juni 2014.

¹⁶ Samenwerkingsakkoord van 23 mei 2013 tussen het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap over het opstarten van een gemeenschappelijk initiatief om gegevens te delen en over het gemeenschappelijk beheer van dit initiatief, waarover de Commissie op 12 september 2012 het advies nr. 29/2012 heeft uitgebracht.

17. Wat dat betreft kan worden verwezen naar een bijzondere uitvoeringsbepaling door de Koning, met een in ministerraad overlegd besluit. De bestaande mogelijkheid van dergelijke uitvoeringsbepaling onder de wet van 21 februari 2003 is immers evenmin overgenomen door het ontwerp.
18. Daarnaast laat ook **de formulering van de finaliteit** te wensen over. Ze wordt niet meer expliciet vermeld in artikel 264 van het ontwerp, terwijl actueel artikel 22 van de wet van 21 februari 2003 dit wel vermeldt ("teneinde de invordering te garanderen"). Artikel 265 van het ontwerp vermeldt *"tot de vervulling van de opdracht van de Dienst voor alimentatievorderingen"*, terwijl in artikel 266 van het ontwerp wordt vermeld *"teneinde zijn vermogenssituatie of die van derden te bepalen met het oog op het invorderen van de schuldvordering in zijn hoofde of in hoofde van derden"*. De Commissie acht het raadzaam om dit aspect ook expliciet in artikel 264 van het ontwerp te vermelden, en de formulering van de finaliteit in de diverse artikelen onderling meer consistent te maken.

IV. BESLUIT

19. Gelet op het voorgaande is de Commissie van oordeel dat het ontwerp afdoende waarborgen biedt ter bescherming van de betrokken persoonsgegevens, op voorwaarde dat volgende opmerkingen worden geïntegreerd:
- Niet gemachtigd gebruik door derden van het Rijksregisternummer wordt vermeden (randnummer 7);
 - De nodige waarborgen inzake beveiliging, en toegangs- en gebruikersbeheer worden voorzien bij het gebruik van informatietechnieken in interactie met de ontvanger en de beslagene (randnummer 11);
 - De bepalingen inzake de onderzoeksbevoegdheid van de Dienst voor alimentatievorderingen worden gepreciseerd (randnummer 14), in het bijzonder op het gebied van de informatie die kan worden gevraagd en de formulering van de finaliteit (randnummers 15 en 18);
 - De mogelijkheid van uitvoeringsbepalingen voor het regelen van de modaliteiten van het verzoek om inlichtingen wordt behouden (randnummer 17).

OM DEZE REDENEN

de Commissie,

Brengt een **gunstig advies** uit over de artikelen 259, 264, 265 en 266 van het ontwerp op voorwaarde dat aan de opmerkingen onder de randnummers 7, 11, 14, 15, 17 en 18 tegemoet wordt gekomen.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) An Machtens

(get.) Willem Debeuckelaere